

Motion

1984/85:1810

Elisabeth Fleetwood och Barbro Nilsson i Visby En byggnadshytta på Gotland

Arbetet med kyrkorestaureringar och ruinkonserveringar kräver särskilda kunskaper och erfarenheter hos dem som skall leda och utföra arbetet. För att detta krav skall kunna uppfyllas är det nödvändigt att erbjuda de anställda en kontinuerlig sysselsättning. Detta kräver i sin tur en genomtänkt planering av hela restaureringsverksamheten under en följd av år.

Denna typ av arbete erfordrar medverkan av specialarbetare från yrken som befinner sig i utdöende, exempelvis stenhuggare, smeder och glasmästare. Skall den hantverksskicklighet som de få kvarvarande mästarna representerar kunna överleva, är det nödvändigt att kunna tillförsäkra dem uppgifter inom restaureringsverksamheten. Detta torde kunna uppnås endast om verksamheten får en mera planmässig organisation i form av en byggnadshytta.

Risken att det traditionella hantverksskunnandet är på väg att försvinna har uppmärksamats bl. a. av SIND (Statens industriverk). SIND hävdar att bristen på yrkesmän som behärskar äldre byggmaterial och byggnadsteknik har blivit ett oroande problem inte minst vid ombyggnader och renoveringar – den del av byggandet som i dag ökar.

Denna oro bildar bakgrunden till att SIND satsar närmare 300 000 kr. på kurser i äldre måleriteknik och framställning av videofilmer för fortbildning av hantverkare. Dessa kurser skall genomföras under våren 1985 och skall bl. a. ägnas åt äldre ytbehandlingsteknik, ådring och lasering, marmorering m. m.

Det säger sig självt att anslaget på 300 000 kr. ej tillnärmelsevis täcker behovet.

Restaureringarna ställer krav på byggnadsmateriel med högre kvalitet än vad som normalt förekommer i dag. Virket måste vara omsorgsfullare utvalt, bättre torkat och sågat i andra dimensioner. Sten för murning och stenhuggeriarbeten måste hämtas från speciella stenbrott och framtas med hantverksmässiga metoder. För att materiel av önskvärd kvalitet skall kunna erhållas måste beställningar läggas ut i god tid – de flesta ett par år i förväg, vilket under nuvarande förhållanden är ogörligt.

Det kan också visa sig nödvändigt att i egen regi driva tillverkning av viss materiel. Sålunda har AMS under ett antal år tillverkat kalk för restaureringsändamål med så gott resultat att viss del av tillverkningen kunnat försäljas utanför Gotland. Om AMS såsom förutskickats lägger ned tillverkningen, kommer sålunda en stor del av restaureringsverksamheten i landet att drabbas. Den enda som så vitt man nu kan se vore skickad att

överta kalktillverkningen vore en byggnadshytta. Denna skulle också kunna lägga upp ett lager av annan materiel för kommande restaureringar och på så sätt bidra till en jämnare sysselsättning hos tillverkarna.

Inrättandet av en byggnadshytta, ett regionalt byggnadskontor för antikvariskt vård- och restaureringsarbete bl. a. avseende Gotlands kyrkor har behandlats positivt av flera regeringar. Ännu har medel dock ej ställts till förfogande. Ett problem vid realiserandet har varit huvudmannaskapet. Det kan dock ej accepteras att sådana stötestenar får till följd att oersättliga yrkeskunskaper hotas att försvinna.

Inrättandet av en byggnadshytta skulle inte medföra högre kostnader för staten än den nu via AMS bedrivna restaureringsverksamheten. Statens ansvar för verksamheten torde vara i princip fastslaget genom tidigare stödåtgärder till kyrkorna och genom ruinernas ställning som lagskyddade fornlämningar. En byggnadshytta skulle innebära, att de statliga insatserna kunde få en rationellare organisation och ett från kulturminnesvårdande synpunkt mera tillfredsställande resultat.

Redan i länsrapporten 1980 hemställdes att en byggnadshytta skulle inrättas på Gotland. Byggnadsvårdsutredningen var av samma mening.

Moderata samlingspartiet hävdar att en förläggning till Gotland vore det mest rationella med hänsyn till ansvaret för kulturvården.

Vi konstaterar att arbetsuppgifter och övningsobjekt finns i rikt mått. En gammal arbetarstam sitter inne med nödvändig kunskap och yrkesskicklighet som måste tas till vara inom en snar framtid, om vi ej skall lida en oersättlig förlust.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av att inrätta ett regionalt byggnadskontor, en s. k. byggnadshytta, på Gotland.

Stockholm den 25 januari 1985

ELISABETH FLEETWOOD (m)

BARBRO NILSSON (m)

i Visby

